

- בלמ"ס -

עדכון ממ"ד יומי

המזרח התיכון בהיבטים אזוריים ובינלאומיים

10 ספטמבר 2019 - י' אלול, תשע"ט

פלסטינים

האחראי על מחלקת הפליטים באש"ף, אבו הולי, קרא לחברות האו"ם לתמוך בתקציב אונר"א לתקופה של שלוש שנים.

ראש הוועדה הקטרית לשיקום הרצועה, אלעמאדי, האשים את מצרים כי במקביל לתווכה להשגת פיוס בין פת"ח לחמאס, היא מרוויחה מיליוני דולרים מעמלות על סחורות במעבר רפיח; ציין כי הוא אינו סבור שייכון פיוס בעתיד הקרוב, וכי לקטר יחסים מצוינים עם ישראל ועם הפלסטינים. מקורות פלסטינים מסרו כי בסוף החודש יחדשו המצרים את המאמצים במסגרת הפיוס.

איראן

הנשיא טראמפ שב על נכונותו להיפגש עם נשיא איראן.

לבנון

נצראללה: אם ישראל תתקוף את לבנון, "הלבנונים" יהיו זכאים להגן על ארצם ללא קווים אדומים.

סוריה

מקור צבאי סורי: ישראל תקפה בסיס שבנתה סוריה עם בני בריתה, סמוך לגבול העראקי. סורית נוקטת צעדים על רקע צלילת ערך הלירה אל מול הדולר.

- בלמ"ס -

פלסטינים

מזכ"ל הוועד הפועל של אש"ף, צאא"ב עריקאת, קרא (9) למדינות החברות באו"ם לשאת באחריותן המשפטית והמדינית ליישום החלטות האו"ם בעניין השגת פתרון מדיני "צודק ובר קיימא" לסוגיה הפלסטינית. האשים את ישראל באי-יישום החלטת מועבי"ט 2334, ובכלל זאת בהעברת מתנחלים לשטח "כבוש", בפעולות "טרור" נגד אזרחים, ובמעשי התגרות, הסתה וגירוש בכפיה. בתוך כך, קרא האחראי על מחלקת הפליטים באש"ף, אחמד אבו הולי, למדינות החברות לתמוך בתקציב אוני"א לתקופה של שלוש שנים. זאת, בפגישה שערכו עם דיפלומטים זרים ברמאללה לקראת כינוס העצרת הכללית (מען, 9).

במסגרת תכניתה להתנתק מהכלכלה הישראלית, החליטה (9) ממשלת הרש"פ להפסיק לייבא עגלים מישראל. בהודעתה לאחר ישיבתה השבועית, ציינה כי ההחלטה באה גם לחזק את הייצור המקומי והיא תחייב לייבא יותר משווקים של מדינות ערביות. יצוין כי השוק הפלסטיני מייבא מישראל כ-120 אלף ראשי בקר בשנה, המהווים כמחצית הייבוא בתחום זה (אלחיאת אלג'ידה, 9).

ראש הוועדה הקטרית לשיקום הרצועה, מחמד אלעמאדי, ציין (9) כי חמאס והמודכ"ל המצרי מפיקים רווח כספי מהסחורות הנכנסות לרצועה דרך מעבר רפיח. הוסיף כי הרצועה מייבאת מוצרים בהיקף של 45 מיליון דולר בחודש ממצרים וטען כי המודכ"ל והצבא המצריים מפיקים מכך 15 מיליון דולר מהעמלות ואילו חמאס מפיקה מכך 12 מיליון דולר נוספים מהמיסים המוטלים על הסחורות. האשים את מצרים בכך שבעת בה היא טוענת שהיא מנסה לקדם את הפיוס בין פת"ח לחמאס, היא מרוויחה מהפילוג ומ"המצור". מסר כי הוא אינו רואה סיכוי לפיוס בין פת"ח וחמאס ולהשגת שלום בין ישראל לפלסטינים בעתיד הקרוב בשל "המצב המסובך". הוסיף כי יש לקטר יחסים מצוינים עם ישראל ועם הפלסטינים, וציין כי הימצאותם של הקטרים הקלה על השגת השקט לאורך גבול ישראל עם הרצועה למרות מספר סבבי אלימות שאירעו. ציין כי כעת קטר מעניקה לרצועה 30 מיליון דולר בחודש, ו-10 מיליון נוספים לתחנת החשמל. ציין כי 100 דולר בחודש מועברים ל-100 אלף משפחות נזקקות והיתר לטובת מימון מיזמים כלכליים קטנים. הוסיף כי קטר מקדמת תכנית ביחד עם חברת החשמל הישראלית לבניית קו החשמל 161 (אלקדס, אלג'זירה, 10).

בתוך כך, מקורות פלסטינים מסרו (9) כי המשלחת המצרית, שביקרה ברצועה (8) תחדש בסוף החודש את הפעלתנות בסוגיית הפיוס הפנים פלסטיני. הוסיפו כי למצרים ישנן הצעות, אותן השמיעו לפלגים, בנוגע למנגנונים מעשיים שבאמצעותם יוכלו לגשר על הפערים בין הצדדים לטובת יישום הסכם הפיוס שהושג בקהיר (אוקטובר 2017). ציינו כי במרכז השיח שקיימו המצרים עם הפלגים ברצועה עמדו סוגיות הרגיעה, הפיוס וביצוע הקלות על מעבר תושבי הרצועה דרך מעבר רפיח (אלקדס, 9).

לבנון

מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, אמר (10), כי "אם ישראל תתקוף את לבנון, זכותם של הלבנונים להגן על ארצם. אנו נגיב באופן המתאים, וללא קווים אדומים כלל". בנאום שנשא לרגל יום העאשורא שמציינים

- בלמ"ס -

בעדה השיעית, הוסיף נצראללה כי זכותם זו של "הלבנונים" (קרי, חזבאללה – ממ"ד) להגיב נגד ישראל מעוגנת בקווי היסוד של הממשלה, כמו גם בהחלטה שקיבלה "מועצת ההגנה העליונה" של לבנון (27.8).

נצראללה התייחס להסלמה האחרונה בין ארגונו לבין ישראל ואמר כי "הלבנונים הכשילו את הניסיון הישראלי האחרון לשנות את חוקי המשחק (...). הניסיון האחרון בדאחיה ושליחת הכטב"מים הממולכדים לביצוע התנקשויות הייתה תוקפנות גדולה נגדנו. ה'התנגדות' הגיבה בגבול והתגובה האחרונה הייתה אתמול באמצעות הפלת הכטב"ם בעיירה ראמיה. למרות כל ההפחדה, אנו חיזקנו את כוח ההרתעה המגן על מדינתנו" (אל-עהד, אל-נשרה, 10).

איראן

הנשיא טראמפ שב (9, בשיחה עם כתבים בבית הלבן) על נכונותו להיפגש עם נשיא איראן. לדברי טראמפ הדבר יכול לקרות ואין כל בעיה בכך מבחינתו.

סוריה

לאחר שהותקף (8-9) הבסיס האיראני הסמוך למעבר הגבול "אלבוכמאל" שבין סוריה לעראק, האשים מקור צבאי סורי, כי ישראל היא שתקפה את האתר, וכי זה נבנה על ידי צבא סוריה ובני בריתו. הוסיף כי האתר היה נטוש וכי לא היו נפגעים בתקיפה, וכן כי ישראל השתמשה במרחב האווירי הירדני, ונעזרה בכוחות אמריקנים המוצבים באזור מעבר הגבול "אלתנף", שבין סוריה לירדן. יצוין כי לא פורסמה הודעה רשמית מדמשק בנוגע לאירוע. גוף המעקב הסורי לזכויות אדם דיווח, כי בתקיפה נהרגו 18 איש, כולל איראנים ומיליציות פרו-איראניות. על פי דובר צה"ל, לאחר התקיפה, ירו מיליציות שיעיות מספר רקטות ממרחב דמשק אל עבר הגולן הישראלי (TOI, 10).

הנשיא ארדואן הזהיר (8), במהלך טכס במזרח מחוז מלטיה) שאם האזור הבטוח בצפון סוריה לא יוקם עד סוף ספטמבר, תורכיה תקים אותו בעצמה. טען שאמנם מתקיימים דיונים בין תורכיה לארה"ב על הקמת האזור הבטוח אולם האינטרסים התורכים לא עולים בקנה אחד עם האינטרסים האמריקנים. בעוד תורכיה מעוניינת לחסל את "ארגוני טרור" בצפון סוריה, ארה"ב מחפשת לשוחח עם שני הצדדים בו זמנית. הוסיף "שנראה כי ארה"ב סבורה כי יש להקים את האזור הבטוח עבור ארגון הטרור ולא עבור תורכיה". הטעים כי רצונה של תורכיה לנקות את האזור הבטוח מארגוני טרור כורדים ומדאע"ש על מנת לאפשר ל"אחינו הסורים המתגוררים בתורכיה, באירופה או בכל מקום אחר לחזור לביתם" (הורייט, 9).

ועדת הכלכלה הממשלתית בראשות ראש הממשלה, ח'מיס, ערכה ישיבה חריגה על רקע הירידה החדה בערך הלירה הסורית. מטרת הישיבה נקיטת צעדים לאספקת טובין ומוצרי יסוד במחירים מסובסדים לאזרח, וטיפול במונופולים ובסחר הבלתי חוקי במט"ח זר. במסגרתה, הוחלט בין היתר להציע הלוואות נטולות ריבית לעובדי מדינה ולהגביר את התמיכה בלשכות הסחר המקומיות (סאנא, 9).

- בלמ"ס -

בברכה,
המרכז למחקר מדיני